

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА

КИСЕЛЬОВ ВАЛЕРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

УДК 378.147:[373.5.011.3-051:796]:374.091.398:304.35 (043.3)

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ДО ОРГАНІЗАЦІЇ СПОРТИВНО-МАСОВИХ ЗАХОДІВ
НА ЗАСАДАХ ХОЛІСТИЧНОГО ПІДХОДУ**

Спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Суми – 2021

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка (м. Суми), Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент
Бермудес Діана Валеріївна,
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка,
завідувач кафедри теорії
та методики спорту (м. Суми).

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, доцент
Шукатка Оксана Василівна,
Львівський національний університет
імені Івана Франка,
доцент кафедри фізичного виховання
та спорту (м. Львів);

кандидат педагогічних наук, доцент
Харченко Сергій Миколайович,
Сумський національний аграрний університет,
завідувач кафедри фізичного виховання
(м. Суми).

Захист відбудеться 07 травня 2021 року о 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 55.053.03 у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка Міністерства освіти і науки України за адресою: 40002, м. Суми, вул. Роменська, 87.

З дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка Міністерства освіти і науки України за адресою: 40002, Сумська обл., м. Суми, вул. Роменська, 87.

Автореферат розіслано 06 квітня 2021 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. Ю. Кудріна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Тренди глобалізації та технологізації у суспільстві призвели до зменшення активності фізичної праці на противагу до розумової, яка потребує більшою мірою інертності фізичних рухів, але зосередженості на мозковій активності. Розвиток інформаційних технологій впливає і на спортивні пріоритети, які у віртуальному просторі також орієнтовані на інтелектуальні й психофізіологічні якості (швидкість реакції, увага, кмітливість, дрібна моторика, інтуїція тощо). Зниження фізичних навантажень, а, отже, й погіршення фізичного здоров'я людини і суспільства загалом підтверджується статистичними оцінками, згідно з якими, люди, які систематично займаються спортом, працюють на 3-8% більш ефективно на відміну від тих, хто веде пасивний спосіб життя. Тому організація спортивних змагань та дозвілля засобами фізичної культури і спорту набуває одночасно індивідуального, економічного і соціального значення, однак потребує нових підходів, які враховують інтелектуальний, фізичний, соціальний, емоційний, естетичний і духовний розвиток кожної особистості у досягненні мети залучення молодого покоління до здорового способу життя.

Серед підходів, що орієнтовані на цілісний розвиток особистості, слід відзначити холистичний, який як провідну наслідую ідею гармонійного розвитку кожного через забезпечення міжпредметних зв'язків, урахування інтересів людей з різними потребами, збалансованість та підтримку різних інтересів і якостей особистості (аналітичне та інтуїтивне мислення, фізичний і когнітивний розвиток тощо). Тому пріоритетного значення набуває професійна підготовка вчителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холистичного підходу як основи такої інтеграції.

Важливість організації спортивно-масових заходів підтверджується у нормативних документах: Указ Президента України «Про деякі заходи щодо вдосконалення системи фізичного виховання дітей та молоді у навчальних закладах і розвитку дитячо-юнацького спорту в Україні» (2009 р.), Наказах МОН України «Система організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних та позашкільних навчальних закладів» (2003 р.), «Про затвердження регламенту проведення спортивно-масових та фізкультурно-оздоровчих заходів у навчальних закладах» (2003 р.), «Про заходи щодо вдосконалення роботи з фізичного виховання та збереження здоров'я школярів в навчальних закладах України» (2008 р.), «Про невідкладні заходи щодо збереження здоров'я учнів під час проведення занять з фізичної культури, захисту Вітчизни та позакласних спортивно-масових заходів» (2008 р.), «Про затвердження Правил безпеки під час проведення занять з фізичної культури і спорту в загальноосвітніх навчальних закладах» (2010 р.), спільному Наказі МОН України та Міністерства охорони здоров'я України «Про посилення роботи щодо профілактики захворюваності дітей у навчальних закладах та формування здорового способу життя учнівської та студентської молоді» (2005 р.), Постановах Верховної Ради України «Про забезпечення сталого розвитку сфери

фізичної культури і спорту в Україні в умовах децентралізації влади» (2016 р.), Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні (2013 р.), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки, Цільовій соціальній комплексній програмі розвитку фізичної культури і здоров'я (2016 р.) та ін.

Теоретичною основою дослідження слугують праці, в яких розкрито:

- проблеми професійної підготовки фахівців, зокрема, філософсько-методичними аспектами професійної підготовки (В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремень та ін.), технологізації освітнього процесу (О. Набока, О. Пехота та ін.), формуванням готовності до певного виду діяльності (О. Ажишпо, І. Гавриш, Л. Сущенко, Б. Шиян та ін.), використання різних підходів щодо професійного розвитку фахівця: компетентнісного (Н. Бібік, В. Заболотний, О. Пометун та ін.), особистісно зорієнтований (І. Бех, В. Серіков та ін.), акмеологічного (Т. Дерека, Г. Хозяїнов та ін.); цілісного (І. Зязюн та ін.), діяльнісного (Г. Атанов та ін.), редуційного (Р. Карпинська, Л. Сидоренко та ін.), середовищного (В. Мелешко, К. Приходченко та ін.) та холистичного (Н. Малярчук та ін.);

- культурологічний аспект підготовки фахівців, зокрема, фізичної культури (В. Бальсевич, Л. Матвеев, В. Столяров та ін.), професійно-педагогічної культури (І. Іваній, А. Сущенко та ін.), культури здоров'я і здоров'язбереження (Ю. Бойчук, Г. Куртова та ін.);

- теоретичні і практичні засади підготовки фахівців ФКіС, у т.ч. вчителів фізичної культури до створення здоров'язбережувального середовища ЗЗСО (С. Омельченко, П. Рибалко, Н. Рилова, Л. Сливка та ін.), використання інноваційних форм рухової активності (Д. Бермудес, Д. Балашов та ін.), роботи у дитячих колективах (Н. Беліков, В. Видрін, М. Носко, Є. Приступа та ін.), формування у молоді знань про здоров'я та умінь його зберігати й відновлювати (Б. Долинський, Ю. Лянной, О. Міхеєнко, В. Приходько та ін.);

- актуальні питання підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів у ЗЗСО (В. Завадич, Н. Москаленко, Б. Шиян та ін.); особливості організації спортивно-оздоровчого туризму (В. Ганопольський та ін.) та туристсько-краєзнавчої роботи (І. Ткачівська та ін.).

Проте аналіз результатів науково-педагогічних досліджень останніх років засвідчує фрагментарність у вирішенні проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів (СМЗ) на засадах холистичного підходу, що підтверджує низка наявних суперечностей між:

- суспільним запитом на спортивно-масові заходи, які інтегрують фізичні, інтелектуальні, емоційні й духовні цінності особистості, та фрагментарним урахуванням холистичного підходу при їх організації;

- поширенням ідей холистичної освіти та усталеністю практичного досвіду закладів освіти в організації спортивно-масових заходів, орієнтованих лише на фізичні змагання офлайн;

– наявністю моделей професійної підготовки вчителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів та відсутністю серед них таких, що забезпечують підготовку до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу.

Отже, актуальність проблеми, її недостатня дослідженість та необхідність розв'язання зазначених суперечностей зумовили вибір теми дослідження **«Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження проводилося у межах науково-дослідних робіт кафедри теорії та методики спорту Навчально-наукового інституту фізичної культури Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка за темою «Оптимізація навчально-тренувального процесу спортсменів у системі багаторічної підготовки» (номер державної реєстрації 0116U000898), де автором визначено педагогічні умови підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу.

Тему дисертаційної роботи затверджено вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (протокол №2 від 24 вересня 2012 року, уточнено у протоколі №7 від 28 грудня 2020 року).

Об'єкт дослідження – процес професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Предмет дослідження – організаційно-педагогічна модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу.

Досягнення мети потребувало вирішення низки **завдань**:

1) проаналізувати сучасний стан розробленості проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу;

2) схарактеризувати сутність поняття «готовність майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу» та схарактеризувати його компоненти;

3) розробити й теоретично обґрунтувати організаційно-педагогічну модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу;

4) визначити критерії, показники та схарактеризувати рівні готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу;

5) експериментально перевірити ефективність організаційно-педагогічної моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу.

Для вирішення поставлених завдань використано такі **методи** дослідження:

– *теоретичні*: аналіз законодавчих та нормативних документів з питань вищої освіти з метою визначення нормативної бази дослідження; узагальнення результатів психолого-педагогічних та методичних досліджень з проблем професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури та їх зіставлення для визначення стану розробленості проблеми та низки наявних суперечностей; узагальнення вітчизняного досвіду формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу; термінологічний аналіз для визначення ключових понять дослідження; структурно-логічний аналіз для визначення структури ключової категорії дослідження «готовність майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу», розроблення діагностичного апарату дослідження; порівняння для характеристики рівнів готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу; метод моделювання для побудови організаційно-педагогічної моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу;

– *емпіричні*: анкетування, опитування, бесіди з викладачами, студентами, спостереження для визначення практичного стану розробленості проблеми дослідження; кількісний аналіз із метою визначення рівнів готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу; графічний аналіз для фіксації та візуалізації динаміки рівнів готовності;

– *методи математичної статистики* для обробки даних та результатів педагогічного експерименту: *t*-критерій Стьюдента оцінки середніх для підтвердження вірогідності висновків про ефективність розробленої моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що:

– *уперше* теоретично обґрунтовано, розроблено й експериментально перевірено організаційно-педагогічну модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу, яка розглядається з позиції системного, діяльнісного (у тому числі задачного), компетентнісного, культурологічного та особистісно-орієнтованого *методологічних підходів*, базується на використанні *принципів загальних дидактичних* (системності і послідовності; доступності; зв'язку навчання з життям; свідомості і активності; наочності; індивідуального підходу) та специфічних *принципів професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури* (пріоритетності розвитку особистості майбутнього вчителя; відповідності змісту навчання особливостям професійно-педагогічної діяльності вчителя фізичної культури; урахування в навчанні специфіки фізкультурно-спортивної галузі), *принципів холістичної освіти в галузі фізичної культури* (принцип холістичного навчання; принцип здорового способу життя);

принципів організації спортивно-масових заходів (відповідність завдань і організації; доступність заходу за часом і місцем проведення; доступність змагальних вправ; безпека учасників, глядачів і суддів; видовищність, наочність, естетичність), *ураховує педагогічні умови* (поглиблення змісту фахових дисциплін матеріалами про інноваційні молодіжні види спорту; розширення переліку завдань виробничої практики питаннями організації СМЗ; залучення студентів до організації та участі у СМЗ різних типів), які реалізуються комплексом *форм* (тренінги; виробнича практика; соціальні проекти; волонтерська діяльність; участь у змаганнях та спортивних іграх), *методів* (проблемні, інтерактивні, ігрові, проєктні) та *засобів* (Інтернет-ресурси; професійно-орієнтовані завдання; соціальні мережі) навчання;

– *схарактеризовано сутність і структуру* готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу;

– *розроблено* критерії готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу: мотиваційний, знаннєвий, процесуально-організаційний та поведінковий, які деталізовані відповідними показниками (мотивація проводити СМЗ; обізнаність майбутніх учителів фізичної культури у сфері змагальної ігрової діяльності та ведення здорового способу життя; уміння організації спортивно-масових заходів у онлайн-просторі та уміння організації спортивно-масових заходів у офлайн-просторі; рефлексія), що дозволяють схарактеризувати рівні такої готовності (низький, достатній, високий);

– *уточнено* сутність понять «організація спортивно-масових заходів учителем фізичної культури», «спортивно-масові заходи на засадах холістичного підходу»;

– *подальшого розвитку* набули теоретичні положення щодо формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу, наукові уявлення про зміст, форми, методи й засоби підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у спрямованості його результатів на вдосконалення процесу професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, в затребуваності авторських матеріалів, які дозволяють в умовах освітнього процесу ЗВО значно підвищити його ефективність, а саме:

– в розробленості навчально-методичного забезпечення вибіркового навчальних дисциплін «Організація спортивно-масових заходів» та «Кіберспорт» (робоча програма, матеріали лекцій, лабораторних занять, матеріали для контролю знань, завдання для самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань);

– в розробленості критеріально-діагностувального супроводу процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу, який дозволяє здійснювати

моніторинг процесу професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані в системі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу, при розробці освітніх (освітньо-професійних) програм, написанні посібників, методичних рекомендацій з формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу, кваліфікаційних (курсних, бакалаврських та магістерських) робіт.

Основні положення та результати дослідження **упроваджені** в освітній процес Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (довідка №132/01-03 від 01.10.2020 р.), Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (довідка №327/2-н від 16.10.2020 р.), Класичного приватного університету (довідка №845 від 14.12.2020 р.), Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (довідка №2368 від 31.12.2020 р.), Сумського національного аграрного університету (довідка №3153/1 від 15.12.2020 р.).

Особистий внесок автора у працях, написаних у співавторстві, полягає у: характеристиці форм неформальної освіти у формуванні готовності до організації спортивно-масових заходів [6]; уточненні педагогічних умов підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів [7]; обґрунтуванні умов опанування модуля «Футбол» [8].

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати проведеного дослідження апробовані на наукових заходах різних рівнів, зокрема, *міжнародних конференціях*: «Теоретичні та практичні аспекти соціально-економічних наукових досліджень» (Київ, 2020 р.); «Тенденції розвитку психології та педагогіки» (Київ, 2020 р.); «Оздоровчо-рекреаційна рухова активність у сучасному суспільстві» (Чернівці, 2020 р.); «Актуальні проблеми психології і педагогіки» (Харків, 2020 р.); «Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути» (Київ, 2020 р.); «Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця» (Суми, 2020 р.);

усеукраїнських науково-практичних конференціях: «Технології електронного навчання» (Інтернет-конференція, 2020 р.); «Організаційно-методологічне забезпечення підготовки фахівців: тенденції, проблеми та шляхи їх вирішення (з нагоди 90-річчя ХНАДУ)» (Харків, 2020 р.).

Матеріали дисертаційного дослідження доповідалися й обговорювалися на науково-методичних семінарах кафедри теорії і методики фізичної культури, кафедри теорії і методики спорту Навчально-наукового інституту фізичної культури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (2015-2019 рр.).

Публікації. Теоретичні та практичні результати дисертаційного дослідження викладено в 16 публікаціях автора (з них 13 – одноосібні):

7 статей у наукових фахових виданнях України; 1 стаття у закордонному виданні; 8 матеріалів апробаційного характеру.

Структура дисертаційної роботи. Дисертація складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (294 найменування, із них 21 – іноземними мовами) та 12 додатків на 49 сторінках. Дисертація містить 31 таблицю та 38 рисунків.

Загальний обсяг дисертації становить 304 сторінки, із них основний текст – 197 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми, сформульовано об'єкт, предмет, мету, визначено завдання, описано методи дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення роботи, наведено відомості про апробацію та впровадження одержаних результатів.

У *першому розділі* **«Теоретичні основи підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу»** проаналізовано сучасний стан розробленості проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу, схарактеризовано сутність поняття «готовність майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу» та його компоненти.

На основі аналізу освітньо-професійних програм спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) встановлено, що підготовка майбутніх вчителів фізичної культури має забезпечувати сформованість у вчителів умінь організовувати фізкультурні й оздоровчі заходи, керувати гуртками рекреаційно-оздоровчого напрямку, вести спортивні секції та планувати позакласну роботу, у тому числі спортивно-масового характеру. Встановлено, що основною метою організації і проведення спортивно-масових заходів є створення сприятливих умов рекреації населення та забезпечення права громадян на заняття фізичною культурою і спортом, задоволення їхніх потреб в оздоровчих послугах за місцем навчання, проживання, у місцях масового відпочинку населення.

Узагальнення результатів науково-педагогічних досліджень у галузі професійної підготовки вчителів фізичної культури (В. Валієва, І. Грінченко, М. Данилко, В. Зінов'єв, Л. Іванова, Ю. Коваленко, І. Манжелей, З. Черних, І. Шаповалова та ін.) засвідчило, що вони більшою мірою стосуються проведення спортивно-масових заходів у форматі офлайн (з особистою присутністю учасників у безпосередньому місці проведення заходу).

Також аналіз підтвердив, що серед наукових результатів висвітлено різні аспекти професійної підготовки вчителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів, проте не враховано розвиток інформаційних технологій та поява кіберспорту, а також поширення ідей холістичної освіти,

яка передбачає комплексне урахування різних характеристик особистості для власного усебічного розвитку.

За термінологічним аналізом (поняття «холізм», «холістична освіта») та узагальненням наукових підходів (Я. Смагс, Е. Дюркгейм, А. Адлер та ін.) встановлено, що поняття «*холістична освіта*» базується на давньогрецькій концепції холістичної освіти про сприйняття особистості як цілого, яке у поєднанні своїх частин перевищує їхню суму, чим забезпечує успішну результативність для кожного починання – навчання, робота, професійна діяльність, участь у різнопланових заходах.

Встановлено, що для успішної самореалізації людина прагне об'єднати себе з тим оточенням, де з'являється сенс: фізичний світ, сім'я, місцева історична спільність, культура тощо (Жан-Жак Руссо, Ральф Вальдо Емерсон, Генрі Торо, Бронсон Олкотт, Йоганн Песталоцці і Фрідріх Фребель та ін.). Тому холістичний підхід орієнтований на одночасно інтелектуальний, фізичний, соціальний, емоційний, естетичний і духовний розвиток особистості. Саме таке об'єднання, як засвідчив аналіз науково-педагогічних досліджень, не враховується у спортивно-масових заходах, а отже, й у професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури до їх організації.

Доведено, що організацію спортивно-масових заходів учителем фізичної культури доцільно розглядати як систему заходів спортивного, оздоровчого, рекреаційного, освітнього, розвивального та виховного напрямів, яка: 1) враховує можливості фізичної культури і спорту; 2) орієнтована на цілісне збереження усіх аспектів здоров'я молоді (фізичного, духовного, соціального та психічного); 3) передбачає використання різноманітних форм спортивно-масової діяльності в офлайн-просторі (заняття у спортивних секціях, гуртках, спортивні змагання, спортивні свята, ігри, конкурси, вікторини, естафети, спортивні вправи, фізкультхвилинки і фізкультпаузи, масові змагання, спортивні конкурси, туристичні походи тощо) та онлайн-просторі (змагання з інтелектуальних кіберспортивних дисциплін, зокрема, шахові турніри).

Системний аналіз засад формування готовності до професійної діяльності фахівців різних напрямків, змісту професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури та усвідомлення важливості холістичного підходу в освіті дозволив виявити генезис суспільних і професійно значущих пріоритетів у розумінні сутності категорії *«готовність майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу»*. У дослідженні ця категорія тлумачиться як *один із результатів професійної підготовки, що являє собою здатність до ефективної організації спортивно-масових заходів завдяки інтеграції особистісних мотивів, вольових якостей, ціннісних орієнтацій і прагнень майбутнього вчителя фізичної культури, володіння ним теоретичними основами організації спортивно-масових заходів, спеціальними знаннями (психології, педагогіки, здоров'язбереження, IT), організаторськими здібностями, які враховують ідеї холістичної освіти (поєднання інтелектуального, фізичного, соціального, емоційного, естетичного і духовного видів розвитку особистості) та навичками рефлексії до організації спортивно-масових заходів.*

Структуру готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу розкрито у єдності чотирьох взаємопов'язаних структурних компонентів, до яких віднесено: *емоційно-вольовий* (сформованість вольових якостей, ціннісних орієнтацій, прагнень та мотивації до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу, усвідомлення ідей холістичної освіти), *пізнавальний* (знання теоретичних основ організації різноманітних форм спортивно-масових заходів, у т.ч. з інтелектуальних кіберспортивних ігор, та теоретична обізнаність майбутніх учителів фізичної культури щодо здоров'язбережувальних технологій та здорового способу життя), *діяльнісний* (організаторські, конструктивні, рухові вміння та навички організації спортивно-масових заходів у форматах онлайн і офлайн) та *особистісний* (особистісні якості і рефлексивні уміння аналізувати спортивно-масові заходи на засадах холістичного підходу).

Таким чином, у першому розділі подано вирішення першого та другого завдань дослідження.

У другому розділі **«Моделювання процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу»** розроблено й теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічну модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу.

Системний аналіз і узагальнення методологічних підходів до професійної підготовки фахівців сприяли обґрунтуванню методологічної основи дослідження, яка враховує ідеї системного, діяльнісного (у тому числі задачного), компетентнісного, культурологічного та особистісно-орієнтованого підходів.

На основі методу моделювання з урахуванням соціального запиту на організацію і проведення спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу розроблено організаційно-педагогічну модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури (рис.1), яка розглядається з позиції холістичної парадигми фізкультурної освіти і передбачає дотримання низки принципів: загальні дидактичні принципи (системності і послідовності; доступності; зв'язку навчання з життям; свідомості і активності; наочності; індивідуального підходу); принципи професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури (пріоритетності розвитку особистості майбутнього вчителя; відповідності змісту навчання особливостям професійно-педагогічної діяльності вчителя фізичної культури; урахування в навчанні специфіки фізкультурно-спортивної галузі); принципи холістичної освіти в галузі фізичної культури (принципи холістичного навчання та принципи здорового способу життя); принципи організації спортивно-масових заходів (відповідність завданням організації; доступність заходу за часом і місцем проведення; доступність змагальних вправ; безпека учасників, глядачів і суддів; видовищність, наочність, естетичність, які сприяють гармонійному розвитку особистості).

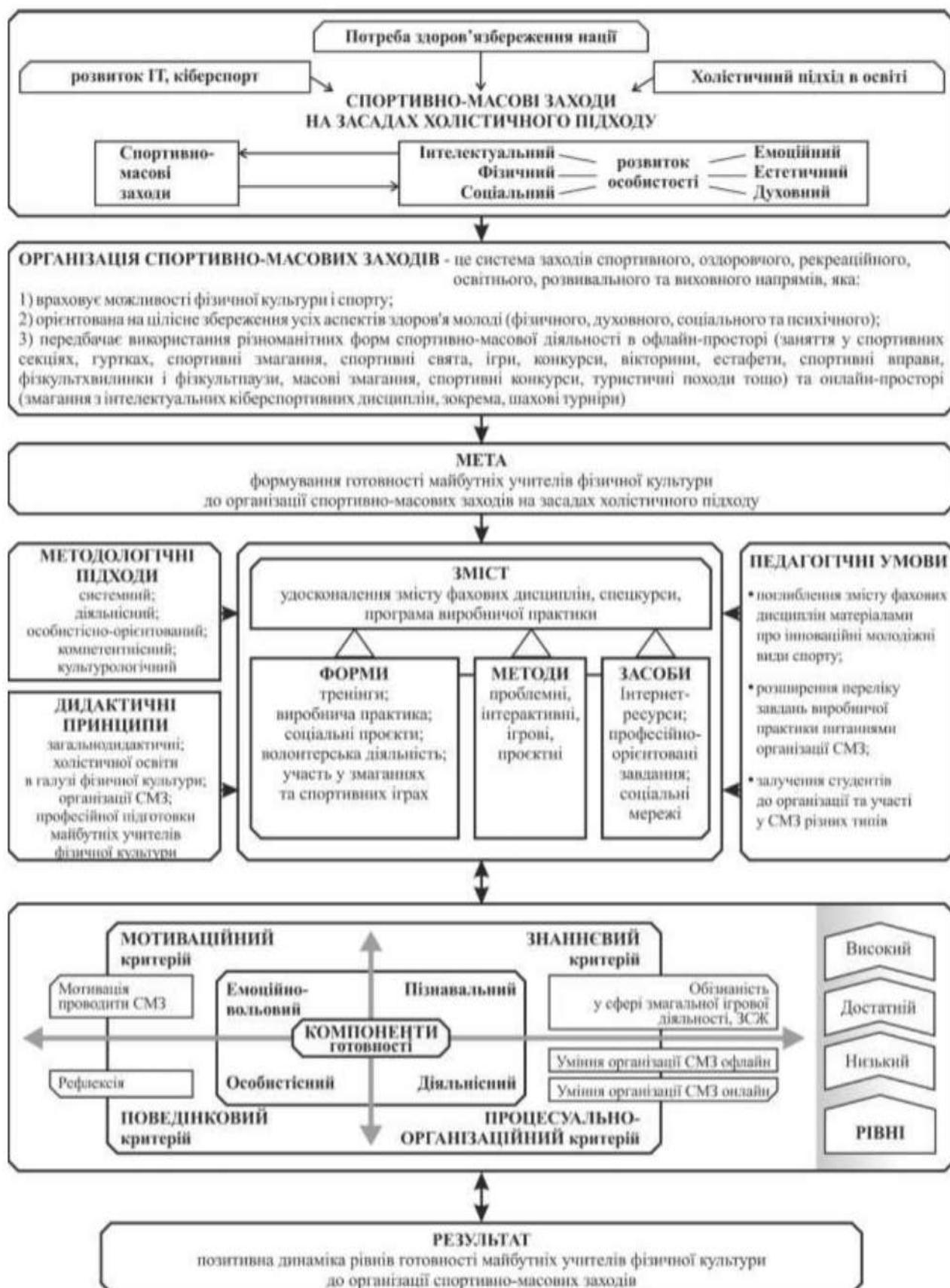

Рис. 1. Організаційно-педагогічна модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу

Реалізація організаційно-педагогічної моделі передбачає дотримання трьох педагогічних умов: 1) поглиблення змісту фахових дисциплін матеріалами про інноваційні молодіжні види спорту; 2) розширення переліку завдань виробничої практики питаннями організації СМЗ; 3) залучення студентів до організації та участі у СМЗ різних типів. Їх урахування обумовило модернізацію змісту професійної підготовки, добір відповідних форм (тренінги; виробнича практика; соціальні проекти; волонтерська діяльність; участь у змаганнях та спортивних іграх), методів (проблемні, інтерактивні, ігрові, проектні) та засобів (Інтернет-ресурси; професійно-орієнтовані завдання; соціальні мережі) навчання.

Результатом взаємодії усіх блоків організаційно-педагогічної моделі є позитивна динаміка у рівнях готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу.

Таким чином, у другому розділі подано вирішення третього завдання дослідження.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка ефективності моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу» розроблено критерії і показники для визначення рівнів готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу; експериментально перевірено ефективність організаційно-педагогічної моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу.

З урахуванням структури визначено відповідно чотири *критерії* готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу: мотиваційний (показник: мотивація проводити СМЗ); знаннєвий (показник: обізнаність майбутніх учителів фізичної культури у сфері змагальної ігрової діяльності та ведення здорового способу життя); процесуально-організаційний (показники: уміння організації спортивно-масових заходів у форматі онлайн; уміння організації спортивно-масових заходів у форматі офлайн); поведінковий (показник: рефлексія).

На основі методу зіставлення було визначено низький, середній, високий рівні готовності, які кількісно оцінювалися за методиками: В. Каташева (анкета для оцінки рівня мотивації); авторським тестуванням обсягу знань у галузі спортивно-масової роботи та ведення здорового способу життя); авторськими індивідуальними завданнями на розроблення сценаріїв спортивно-масового заходу певної тематики для певної вікової групи; Л. Бережної (анкета на прояв рефлексії).

Основні положення дисертаційного дослідження перевірялись експериментально протягом чотирьох років (2016-2020 рр.).

Педагогічний експеримент, який є сукупністю теоретичних, науково-методичних, підготовчих та практичних заходів, передбачав констатувальний, формувальний та контрольний етапи. Для його проведення було сформовано контрольну (n=148 осіб) і експериментальну (n=142 особи) групи.

На *констатувальному етапі* педагогічного експерименту (2016-2017 рр.) визначено стан практичної розробленості проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу, обґрунтовано критерії і показники, які слугували основою для визначення рівнів готовності. На цьому етапі було розроблено модель, виокремлено та обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу.

Формувальний етап педагогічного експерименту (2017–2020 рр.) полягав у випробуванні розробленої організаційно-педагогічної моделі. У цей час впроваджувалися спецкурси «Організація спортивно-масових заходів», «Кіберспорт» та тематичні модулі фахових дисциплін «Теорія і методика викладання рухливих ігор і забав», «Організація і методика масової фізичної культури», «Управління у фізичній культурі та спорті», на яких зацентовано увагу на інноваційних молодіжних видах спорту і спортивних комп'ютерних іграх. Більш детально розглядалися спортивно-масова, фізкультурно-оздоровча, фізкультурно-спортивна позакласна робота, обґрунтування рухового режиму в умовах ЗЗСО, методика проведення фізкультурно-спортивної роботи, фізкультхвилин, гігієнічної гімнастики, загартовування, Днів здоров'я і спорту, позакласної спортивної роботи, навчальної роботи в спортивних гуртках, секціях, командах, шкільних спортивних змаганнях тощо.

В експериментальному навчанні було передбачено: організацію і проведення різних форм спортивно-масової роботи на практичних заняттях з фізкультурно-спортивних дисциплін у академічних групах (заняття проводилися за принципом навчальної практики з подальшим аналізом: усі студенти виступали як у ролі викладача, так і в ролі учня); проведення аудиторних і позааудиторних спортивно-масових заходів, спрямованих на набуття студентами навичок використання різноманітних форм і методів організації такої роботи з дітьми різного віку – від молодших школярів до випускників ЗЗСО, причому в різних форматах (онлайн та офлайн); створення проблемних ситуацій і організація ділових ігор на практичних заняттях з метою моделювання сценаріїв спортивно-масових заходів з дітьми різного віку у форматах (онлайн та офлайн); організацію практичної і самостійної роботи в галузі фізичного виховання з учнями в ході виробничої практики в ЗЗСО.

Дотримання принципів холістичної освіти в галузі фізичної культури уможлилювалося через використання міжпредметних зв'язків, що не лише змінювало характер пояснення викладачем нового матеріалу, а й допомагало студентам зрозуміти його глибше через своєчасно виконану самостійну роботу, яка відновлювала в пам'яті знання з інших предметів.

У процесі проходження виробничої практики студенти набували: практичних умінь організовувати й проводити спортивно-масові заходи з використанням інноваційних видів рухової активності з гімнастики, рухливих і спортивних ігор, легкої атлетики; навички комунікації, рефлексії, формувалися організаторські вміння.

Крім традиційних форм, використано інноваційні форми професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, які спонукали до ведення здорового способу життя: соціальні проекти, волонтерська діяльність, участь у змаганнях та спортивних іграх, зокрема: Дні здоров'я (спортивні змагання, готування туристичних сніданків, конкурси на свіжому повітрі); руханки (масовість і музичний супровід); секційні заняття з різних видів спорту (колективна організація, емоційна насиченість і творча активність); заняття йогою (урівноважене ставлення до всіх аспектів життя) та ін.

На контрольному етапі педагогічного експерименту (2020 р.) проведено кількісний, графічний і статистичний аналіз емпіричних результатів. З використанням критерію Ст'юдента оцінки середніх підтверджено статистичну подібність контрольної (КГ) і експериментальної (ЕГ) груп на початку експерименту і їхню відмінність після. Загальну динаміку за кожним показником наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка рівнів у експериментальній і контрольній групах (%)

Показники	Рівні сформованості	Динаміка, %	
		КГ	ЕГ
Мотиваційний критерій			
Мотивація до професійного навчання (показник П1)	<i>низький</i>	-10,1	-17,6
	<i>достатній</i>	6,0	3,6
	<i>високий</i>	4,1	14,0
Знаннєвий критерій			
Обізнаність у сфері змагальної ігрової діяльності, ЗСЖ (показник П2)	<i>низький</i>	-6,1	-26,1
	<i>достатній</i>	2,0	9,2
	<i>високий</i>	4,1	16,9
Процесуально-організаційний критерій			
Уміння організації СМЗ у офлайн-просторі (показник П3)	<i>низький</i>	-12,2	-31,7
	<i>достатній</i>	8,1	13,4
	<i>високий</i>	4,1	18,3
Уміння організації СМЗ у онлайн-просторі (показник П4)	<i>низький</i>	-4,1	-19,1
	<i>достатній</i>	0,7	13,4
	<i>високий</i>	3,4	5,7
Поведінковий критерій			
Рефлексія (показник П5)	<i>низький</i>	-7,5	-23,2
	<i>достатній</i>	3,5	8,4
	<i>високий</i>	4,0	14,8

Найбільшої динаміки набув показник «Уміння організації СМЗ у офлайн-просторі»: -31,7% низького рівня перейшли у 13,4% середнього та 18,3% високого рівня готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів, що пояснюємо участю майбутніх учителів фізичної культури вже з перших курсів навчання в ЗВО у системі заходів спортивного, оздоровчого, рекреаційного, освітнього, розвивального та виховного напрямів.

Таким чином, у третьому розділі подано вирішення четвертого і п'ятого завдань дослідження.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення й практичне розв'язання проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу. У процесі дисертаційного дослідження було вирішено усі поставлені завдання. Отримані результати дали змогу зробити такі **висновки**.

1. Проаналізовано стан розробленості проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу. Встановлено, що під впливом розвитку цифрових технологій та переходом суспільства на новий щабель свого розвитку, де провідними є інтелектуальні й творчі, а не фізичні навички людини, актуалізується проблема формування, підтримки й розвитку фізичного, психічного і соціального здоров'я людини одночасно. Її вирішення зводилося до індивідуальних занять фізичною культурою і спортом та організацією спортивно-масових заходів, проте сьогодні потреба такої інтеграції вимагає пошуку нових підходів, що підтверджується численними науково-педагогічними розвідками. Аналіз засвідчив, що поширення холістичного підходу в освіті як напряму, який базується на інтеграції особистості зі своїм оточенням (фізичний світ, сім'я, місцева історична спільність, культура тощо) та зацентровує особливу увагу на інтелектуальному, фізичному, соціальному, емоційному, естетичному і духовному видах розвитку особистості, а з іншого, – фрагментарність наукових розвідок у галузі професійної підготовки вчителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу.

2. Схарактеризовано сутність поняття «готовність майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу» як один із результатів професійної підготовки, що являє собою здатність до ефективної організації спортивно-масових заходів завдяки інтеграції особистісних мотивів, вольових якостей, ціннісних орієнтацій і прагнень майбутнього вчителя фізичної культури, володіння ним теоретичними основами організації спортивно-масових заходів, спеціальними знаннями (психології, педагогіки, здоров'язбереження, ІТ), організаторськими здібностями, які враховують ідеї холістичної освіти (поєднання інтелектуального, фізичного, соціального, емоційного, естетичного і духовного видів розвитку особистості) та навичками рефлексії до організації спортивно-масових заходів.

Структура готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу є нетривіальною і розкривається у емоційно-вольовому, пізнавальному, діяльнісному та особистісному компонентах.

3. Розроблено й теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічну модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу, яка: розглядається з позиції системного, діяльнісного (у тому числі задачного), компетентнісного, культурологічного та особистісно-орієнтованого методологічних підходів; передбачає дотримання низки загальних дидактичних принципів (системності і послідовності; доступності; зв'язку навчання з життям; свідомості і активності; наочності; індивідуального підходу) та специфічних принципів професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури (пріоритетності розвитку особистості майбутнього вчителя; відповідності змісту навчання особливостям професійно-педагогічної діяльності вчителя фізичної культури; урахування в навчанні специфіки фізкультурно-спортивної галузі), принципів холістичної освіти в галузі фізичної культури (принципи холістичного навчання та принципи здорового способу життя), принципів організації спортивно-масових заходів (відповідність завданням організації; доступність заходу за часом і місцем проведення; доступність змагальних вправ; безпека учасників, глядачів і суддів; видовищність, наочність, естетичність, що сприяє гармонійному розвитку особистості); ураховує педагогічні умови (розвиток знань про інноваційні молодіжні види спорту у процесі опанування фахових дисциплін; розширення завдань виробничої практики щодо організації СМЗ; залучення до організації та участі у СМЗ різних типів), які реалізуються комплексом форм (тренінги; виробнича практика; соціальні проекти; волонтерська діяльність; участь у змаганнях та спортивних іграх), методів (проблемні, інтерактивні, ігрові, проектні) та засобів (Інтернет-ресурси; професійно-орієнтовані завдання; соціальні мережі) навчання.

4. Визначено критерії, показники та схарактеризовано рівні готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу. Критеріальною основою дослідження стали: мотиваційний, знанневий, процесуально-організаційний та поведінковий критерії, які деталізовані відповідними показниками (мотивація проводити спортивно-масові заходи; обізнаність майбутніх учителів фізичної культури у сфері змагальної ігрової діяльності та ведення здорового способу життя; уміння організації спортивно-масових заходів у онлайн-просторі та уміння організації спортивно-масових заходів у офлайн-просторі; рефлексія), що дозволяють схарактеризувати низький, достатній і високий рівні такої готовності.

5. Експериментально перевірено ефективність організаційно-педагогічної моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу. За результатами педагогічного експерименту підтверджено статистично вагомішу динаміку в рівнях готовності до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу в експериментальній групі, причому найбільшій динаміки

за результатами впровадження організаційно-педагогічної моделі набув показник «Уміння організації СМЗ у офлайн-просторі», що пояснюємо участю майбутніх учителів фізичної культури вже з перших курсів навчання в ЗВО у системі заходів спортивного, оздоровчого, рекреаційного, освітнього, розвивального та виховного характеру для цілісного формування й збереження усіх аспектів здоров'я (фізичного, духовного, соціального та психічного).

Проведене дослідження не вичерпує усіх аспектів проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу. Додаткових розвідок потребують: проблеми підготовки фахівців фізичної культури і спорту до організації спортивно-масових заходів у віртуальному просторі, проблеми підготовки фахівців фізичної культури і спорту до кіберспортивних змагань у процесі підвищення кваліфікації, проблеми підготовки вчителів фізичної культури до організації кіберспортивних змагань в умовах ЗЗСО тощо.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ З ТЕМИ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Кисельов В.О. Структура готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу. *Фізико-математична освіта*. 2018. Вип. 1(15). Ч. 3. С. 27-31.

2. Кисельов В.О. Результати експериментальної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу. *Фізико-математична освіта*. 2019. Вип. 4(22). Ч. 2. С. 101-106.

3. Кисельов В.О. Критерії, показники і рівні готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 73. Т. 2. С. 38-41.

4. Кисельов В.О. Сутність готовності майбутніх учителів фізичної культури до інноваційної професійної діяльності на засадах холістичного підходу. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2020. Вип. 76. С. 80-84.

5. Кисельов В.О. Методологічні підходи до формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 29. Т.1. С. 145-148.

6. Кисельов В.О., Балашов Д.І. Можливості неформальної освіти у формуванні готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів. *Фізико-математична освіта*. 2020. Вип. 3(25). Ч. 2. С. 61-66.

7. Кисельов В.О., Рибалко П.Ф. Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*. 2020. Вип. 3(44). С. 63-70.

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав

8. Balashov D., Kyselov V. Methodology of conducting lessons of physical culture according to the varied module «Football» with pupils of high school age. In *Contemporary technologies in the educational process* : Ed. M.Wierzbik-Strońska, G. Buchkivska. Katowice : Publishing House of Katowice School of Technology, 2020. Pp. 233-249.

Опубліковані праці апробаційного характеру

9. Кисельов В.О. Сучасний стан професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у ЗВО. *Теоретичні та практичні аспекти соціально-економічних наукових досліджень* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 30 жовтня 2020 р.). Київ : Східноєвропейський центр наукових досліджень, 2020. С. 198-200.

10. Кисельов В.О. Напрями модернізації професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у ЗВО. *Тенденції розвитку психології та педагогіки* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 6-7 листопада 2020 року). Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2020. Ч. 1. С. 58-60.

11. Кисельов В.О. До проблеми інформатизації професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури. *Технології електронного навчання* : матеріали IV Всеукраїнської Інтернет-конференції (6-7 листопада 2020 р.). 2020. № 4. С. 31-35.

12. Кисельов В.О. Застосування засобів волейболу у процесі рухової активності дівчат-підлітків. *Оздоровчо-рекреаційна рухова активність у сучасному суспільстві* : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Чернівці, 10 листопада 2020 р.). Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2020. С. 74-75.

13. Кисельов В.О. Аналіз стану професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів. *Актуальні проблеми психології і педагогіки* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 13-14 листопада 2020 р.). Харків : Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2020. С. 72-75.

14. Кисельов В.О. Готовність майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності. *Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути* : матеріали X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Київ, 13 листопада 2020 р.). Київ, 2020. С. 368-373.

15. Кисельов В.О. Формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів. *Організаційно-методологічне забезпечення підготовки фахівців: тенденції, проблеми та шляхи їх вирішення (з нагоди 90- річчя ХНАДУ)* : матеріали Всеукраїнської науково-методичної інтернет-конференції (м. Харків, 18 листопада 2020 р.). Харків, 2020. С. 130-134.

16. Кисельов В.О. Експериментальна підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів. *Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього*

фахівця (НПК-2020) : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 4 грудня 2020 р.). Суми : ФОП Цьома С.П., 2020. С. 74-76.

АНОТАЦІЇ

Кисельов В.О. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук (доктора філософії) за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка. – Суми, 2021.

Дисертаційне дослідження присвячене проблемі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу. Схарактеризовано сутність категорій «готовність майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу», «організація спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу». Розроблено й теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічну модель, яка розглядається з позиції системного, діяльнісного, компетентнісного, культурологічного та особистісно-орієнтованого методологічних підходів, передбачає дотримання низки загальні дидактичних та специфічних принципів професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, принципів холістичної фізкультурної освіти, принципів організації спортивно-масових заходів. Розроблено діагностичний інструментарій як комплекс відповідних критеріїв і показників, за якими схарактеризовано три рівні готовності майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу. Проведено статистичний аналіз результатів педагогічного експерименту і підтверджено ефективність розробленої організаційно-педагогічної моделі.

Ключові слова: майбутні вчителі фізичної культури; спортивно-масові заходи; холістичний підхід; готовність до організації спортивно-масових заходів на засадах холістичного підходу; професійна підготовка; модель.

Киселев В.А. Подготовка будущих учителей физической культуры к организации спортивно-массовых мероприятий на основе холистического подхода. – Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук (доктора философии) по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Сумской государственной педагогический университет имени А.С. Макаренко. – Сумы, 2021.

Диссертационное исследование посвящено проблеме подготовки будущих учителей физической культуры к организации спортивно-массовых мероприятий на основе холистического подхода. Охарактеризована сущность категорий «готовность будущих учителей физической культуры к организации спортивно-массовых мероприятий на основе холистического подхода», «организация спортивно-массовых мероприятий на основе холистического

подхода». Разработана и теоретически обоснована организационно-педагогическая модель, которая рассматривается с позиции системного, деятельностного, компетентностного, культурологического и личностно-ориентированного методологических подходов, предполагает соблюдение ряда общих дидактических и специфических принципов профессиональной подготовки будущих учителей физической культуры, принципов холистической физкультурного образования, принципов организации спортивно-массовых мероприятий. Разработан диагностический инструментарий как комплекс соответствующих критериев и показателей, с помощью которых охарактеризовано три уровня готовности будущих учителей физической культуры к организации спортивно-массовых мероприятий на основе холистического подхода. Проведен статистический анализ результатов педагогического эксперимента и подтверждена эффективность разработанной организационно-педагогической модели.

Ключевые слова: будущие учителя физической культуры; спортивно-массовые мероприятия; холистический подход; готовность к организации спортивно-массовых мероприятий на основе холистического подхода; профессиональная подготовка; модель.

Kiselov V.O. Preparation of future physical education teachers for the organization of sports events based on a holistic approach. – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

The thesis on competition of a scientific degree of for candidate of pedagogical sciences (PhD) on a specialty 13.00.04 – theory and methods of professional education. – Makarenko Sumy State Pedagogical University – Sumy, 2021.

The state of development of the problem of preparation of future teachers of physical culture for the organization of sports and mass events on the basis of a holistic approach is analyzed. It is established that today, under the influence of digital technology and the transition of society to a new technological system, where intellectual and creative, rather than physical skills are leading, the problem of formation, maintenance and development of physical, mental and social health is relevant. Its solution used to be reduced to individual physical preparation and sports and the organization of sports events, but today the need for such integration requires the search for new approaches, as evidenced by numerous scientific and pedagogical explorations. Their analysis showed, on the one hand, the spread of a holistic approach in education as a direction based on the integration of the individual with his environment (physical world, family, local historical community, culture, etc.) and focuses on intellectual, physical, social, emotional, aesthetic and spiritual types of personality development, and on the other - the fragmentation of scientific research in the field of training of physical education teachers to organize sports events on the basis of a holistic approach.

The essence of the concept "readiness of future physical education teachers to organize sports events on the basis of a holistic approach" is characterized. The structure of readiness of future physical education teachers to organize sports events

on the basis of a holistic approach is non-trivial and is revealed in the emotional-volitional, cognitive, activity and personal components.

A model of preparation of future physical education teachers for the organization of sports and mass events on the basis of a holistic approach has been developed and theoretically substantiated, which:

considered from the standpoint of systemic, activity, competence, culture-logical and personality-oriented methodological approaches;

involves compliance with a number of general didactic and specific principles: professional training of future teachers of physical culture, the principles of holistic physical education, the principles of organizing sports events;

takes into account pedagogical conditions (development of knowledge about innovative youth sports in the process of mastering professional disciplines; expanding the tasks of industrial practice for the organization of sports and mass events ; involvement in the organization and participation in sports and mass events of different types), which are implemented in a set activities; participation in competitions and sports games), methods (problem, interactive, game, project) and tools (Internet resources; professionally-oriented tasks; social networks) training.

Criteria, indicators and levels of readiness of future physical education teachers for the organization of sports events on the basis of a holistic approach are defined. The criterion basis of the study were: motivational, cognitive, procedural-organizational and behavioral criteria, which are detailed by relevant indicators (motivation to hold sports events; awareness of future physical education teachers in the field of competitive play and healthy living; ability to organize sports events) in the online space and the ability to organize sports events in the offline space, reflection), which allow to characterize the low, sufficient and high levels of such readiness.

The effectiveness of the model of training future physical education teachers for the organization of sports events on the basis of a holistic approach has been experimentally tested. The results of the pedagogical experiment confirmed a statistically significant dynamics in the levels of readiness for the organization of sports events on the basis of a holistic approach in the experimental group.

Key words: future physical education teachers; sports events; holistic approach; readiness to organize mass sports events based on a holistic approach; professional training; model.